

Bedömning av samarbetet mellan organisationer och familjecenter i velfärdsområdet

INLEDNING

Familjecentret har till uppgift att svara på familjernas behov genom att samordna olika aktörers stöd och tjänster. Därför är det ytterst viktigt att också organisationernaskompetens, verksamhet och tjänster är en integrerad del av familjecentren. Med hjälp av utvärderingsverktyget Järjestöt osana perheksuksia (sv. Organisationer som en del av familjecentren) kan man bedöma organisationssamarbetets nuläge, synliggöra styrkor och utvecklingsbehov samt fastställa en målbild som man tillsammans strävar efter.

Utvärderingsmodellen för organisationssamarbete är ett verktyg för alla aktörer som leder, utvecklar eller genomför familjecenterverksamheten. Tyngdpunkten i verktyget ligger på att stärka samarbetet mellan olika aktörer, så det kan utnyttjas väl också när familjecenterverksamheten ännu inte är etablerad i området.

Verktyget består av åtta teman som anknyter till organisationssamarbete och som utifrån diskussioner med organisationer och andra familjecenteraktörer i välfärdsområdena har konstaterats vara centrala element i ett lyckat samarbete. Till dessa hör bl.a. frågor som gäller det gemensamma arbetets strukturer, representativitet och kommunikation.

Utvärderingsverktyget har genomförts i samarbete med den verksamhet som Familjen i centrum vid Centralförbundet för Barnskydd samordnar tillsammans med organisationernas nätverk för familjecenter. I nätverket ingår organisationsaktörer från nästan varje välfärdsområde.

Detta är en pilotversion som vi hoppas att ni testar i välfärdsområdena och kommunerna. Vi tar gärna emot respons om verktyget och utnyttjar responsen i den fortsatta utvecklingen av verktyget. Kommentarer kan lämnas till Kaisu Muuronen eller Soile Honkala, kaisu.muuronen@lskl.fi och soile.honkala@lskl.fi.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	2
Begrepp	3
Användning av utvärderingsverktyget	4
Praktiskt genomförande av utvärderingen	4
Uppföljning	4
Teman som ska utvärderas:	5
A. Kännedomen om organisationernas arbete och verksamhet	5
B. Strukturerna i det gemensamma arbetet	6
C. Organisationernas verksamhet som en del av servicevägarna	7
D. Representativitet	8
E. Samarbete med flera aktörer	9
F. Kommunikation	10
A) Kommunikation om organisationernas verksamhet för barnfamiljer i området	10
B) Kommunikation mellan organisationer och andra familjecenteraktörer i området	11
G. Betydelsen av organisationernas arbete	12
H. Organisationsunderstöd	13

BEGREPP

Familjecenter

Familjecentren är omfattande, multiprofessionella och sektorsövergripande servicehelheter. I praktiken byggs de upp på många sätt, men oftast kring social- och hälsovårdstjänsterna på basnivå. Det centrala är ett nära samarbete med bl.a. bildningsväsendet, barnskyddet samt organisationer, församlingar och andra religiösa samfund.

Familjecenteraktör

Med begreppet hänvisar vi i vid bemärkelse till aktörer som arbetar med verksamhet i och utveckling av familjecenter; aktörer inom såväl välfärdsområdet, kommunen som tredje sektorn, såsom organisationer.

Organisationer

Med begreppet avses här i synnerhet organisationer som arbetar med barn och familjer, dvs. alla organisationer som ordnar verksamhet, stöd eller tjänster för barn, unga och barnfamiljer.

ANVÄNDNING AV UTVÄRDERINGSVERKTYGET

Utvärderingsmodellen för organisationssamarbete kan utnyttjas både på nivån för ett enskilt familjecenter, en kommun, ett familjecenterområde och ett välfärdsområde. Det är viktigt att alla som deltar i utvärderingen på förhand klart och tydligt har kommit överens om vilken nivå utvärderingen gäller.

Verktyget kan utnyttjas också när familjecenterverksamheten i området ännu inte är etablerad. I stället för begreppet familjecenter kan man då tala om en helhet av tjänster och stöd för barn och familjer och utvärdera till exempel det gemensamma arbetets strukturer inom den överenskomna servicehelheten.

Praktiskt genomförande av utvärderingen

I början av utvärderingen kommer man överens om vilka aktörer som ska delta i utvärderingen. Det vore bra om flera representanter för både de organisationer som är verksamma inom det avtalade området och kommunen/välfärdsområdet deltog i utvärderingen. I fråga om de organisationer som deltar i utvärderingen är det bra att se till att de om möjligt utvärderar samarbetet i större utsträckning än enbart ur sin egen organisations synvinkel.

Varje aktör som deltar i utvärderingen (representanter för organisationer samt representanter för kommunen/välfärdsområdet) gör först sin egen personliga utvärdering, varefter de samlas för att diskutera utvärderingen. Man kommer fram

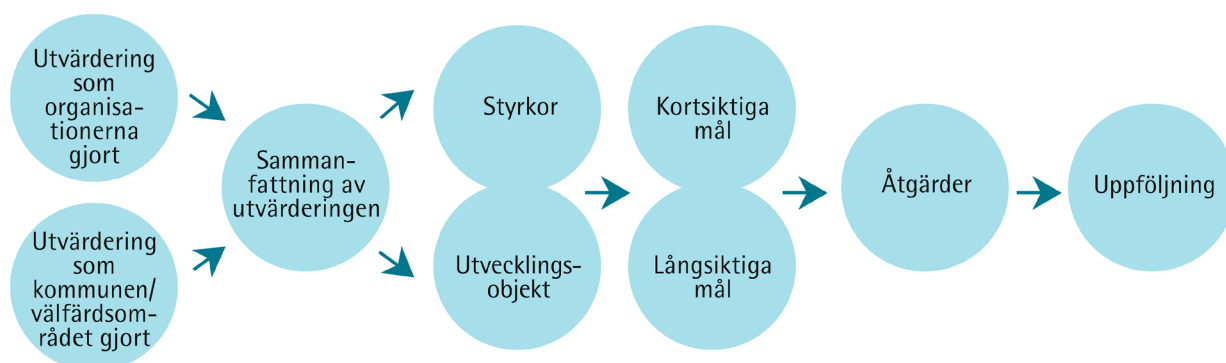
till gemensamma utvärderingar genom att under gemensamma förhandlingar diskutera konstruktivt. På sammanfattningsblanketten (separat bilaga) antecknas slutligen "styrkor" och "utvecklingsobjekt" inom organisationssamarbetet. På basis av dessa utarbetas mål på kort och lång sikt för att utveckla samarbetet samt konkreta åtgärder.

Representanter för organisationer och kommuner/välfärdsområden kan också sammanställa sina egna svar före den gemensamma slutdiskussionen. Då lönar det sig att komma överens om så kallade ansvariga aktörer som tar upp de frågor som man kommit överens om i slutdiskussionen och på motsvarande sätt förmedlar information om gemensamt överenskomna utvecklingsobjekt, mål och åtgärder.

Utvärderingsverktyget kan tillämpas så att det lämpar sig för det egna välfärdsområdet och det egna nätverket och användas för att utveckla samarbetet flexibelt, till exempel med fokus på de teman som redan tidigare har konstaterats vara centrala utvecklingsobjekt inom det egna området.

Uppföljning

Representanter för organisationerna och kommunen/välfärdsområdet avtalar om ett uppföljningsmöte cirka ett halvt år senare. Vid mötet bedöms hur de mål som uppställts utifrån utvecklingsobjekten har uppnåtts och man avtalar om behövliga fortsatta utvecklingsåtgärder och tidsscheman.

TEMAN SOM SKA UTVÄRDERAS:

I början av varje tema finns ett antal frågor som syftar till att förklara det tema som behandlas och lyfta fram synpunkter och observationer som det lönar sig att beakta vid utvärdering av helheten. Den egentliga utvärderingen sker i fyra steg på skalan 1–4. (1 = bristfällig, 2 = nöjaktig, 3 = god, 4 = utmärkt)

A. Kännedomen om organisationernas arbete och verksamhet

När ni funderar på detta tema, fundera då på följande frågor:

Känner familjecenteraktörerna i området till vilka organisationer som är verksamma med barn och familjer i området?

Vet de lokala familjecenteraktörerna vad organisationerna gör, hurdan verksamhet eller vilka tjänster de erbjuder barnfamiljer?

Utvärderingsskala

Anteckningar

1.	Familjecenteraktörerna har ingen helhetsbild och kännedom om vilka organisationsaktörer som finns i området.	
2.	Familjecenteraktörerna känner väl till vissa organisationers verksamhet, men de har ingen helhetsbild av organisationerna i området och deras stöd och tjänster.	
3.	Vissa centrala familjecenteraktörer har en uppfattning eller helhetsbild av organisationsaktörerna i området.	
4.	Alla centrala familjecenteraktörer har omfattande kännedom om organisationsaktörerna i området.	

Utvärderingen sker i fyra steg på skalan 1–4. (1 = bristfällig, 2 = nöjaktig, 3 = god, 4 = utmärkt)

B. Strukturerna i det gemensamma arbetet

När ni funderar på detta tema, fundera då på följande frågor:

Finns det tydliga strukturer i området för samarbete mellan organisationer och/eller organisationsnätverk och familjecenterverksamhet (inkl. mötesplatsverksamhet)?

Deltar representanter för organisationerna och/eller organisationsnätverken i alla centrala arbetsgrupper och nätverk som drar upp riktlinjer för och planerar familjecentralverksamheten?

» Är arbetsgruppernas och nätverkens roller och uppgifter tydliga?

Har man kommit överens om att samordna samarbetet mellan organisationer och familjecenter i området?

- » Är resurserna för samordningen tillräcklig?
- » Har man kommit överens om gemensamma förfaranden med den/dem som ansvarar för samordningen och de lokala organisationerna?

Utvärderingsskala

Anteckningar

1.	Ingen helhetsbild över strukturerna för samarbetet mellan områdets organisationer och familjecenter. Det har inte avtalats om samordning av samarbetet mellan organisationer och familjecentren i området.	
2.	Helhetsbilden av strukturerna för samarbetet mellan organisationer och familjecenter i området är inte tydlig. Representanter för organisationer/ organisationsnätverk deltar i vissa, men inte i alla, arbetsgrupper och nätverk. Det råder oklarhet om arbetsgruppernas och nätverkens roller och uppgifter. Samordningsstrukturer har skapats, men tillvägagångssätten är fortfarande delvis oklara.	
3.	Strukturerna för samarbete mellan organisationer och familjecenter i området har skapats, men de är ännu inte tydliga för alla. Representanter för organisationer/ organisationsnätverk deltar i huvudsak i arbetsgrupper och nätverk och deras roller är i stort sett tydliga. Samordningsstrukturerna har överenskommit och samordnarnas roller och uppgiftsbeskrivningar är i viss utsträckning tydliga.	
4.	Strukturerna för samarbetet mellan områdets organisationer och familjecenter samt nätverk och arbetsgrupper i anslutning till detta är tydliga. Organisationer eller organisationsnätverk har representanter i alla centrala arbetsgrupper. Man har tillsammans kommit överens om och skapat tydliga, gemensamma verksamhetssätt för samordningsstrukturerna.	

Utvärderingen sker i fyra steg på skalan 1–4. (1 = bristfällig, 2 = nöjaktig, 3 = god, 4 = utmärkt)

C. Organisationernas verksamhet som en del av servicevägarna

När ni funderar på detta tema, fundera då på följande frågor:

Är organisationernas verksamhet och tjänster en systematisk del av de servicevägar som används i området?

Utvärderingsskala

Anteckningar

1.	Organisationernas verksamhet och tjänster är inte en del av servicevägarna.	
2.	Organisationernas verksamhet och tjänster har till vissa delar beaktats i de servicevägar som används.	
3.	Organisationernas verksamhet och tjänster har i huvudsak beaktats i de servicevägar som används.	
4.	Organisationernas verksamhet och tjänster är en systematisk del av de servicevägar som används.	

Utvärderingen sker i fyra steg på skalan 1–4. (1 = bristfällig, 2 = nöjaktig, 3 = god, 4 = utmärkt)

D. Representativitet

När ni funderar på detta tema, fundera då på följande frågor:

Har de organisationsrepresentanter som arbetar i olika nätverk/ arbetsgrupper strukturer som stöder deras arbete att sammanställa synpunkterna från andra organisationer i området?

- » Har organisationerna nätverkat sinsemellan, fungerar kommunikationen mellan organisationerna?
- » Har man utvecklat metoder för att också höra mindre organisationer eller organisationer som bl.a. arbetar med frivilligarbete eller med olika teman, såsom organisationer för barn och familjer med särskilda behov?

Är processen för att välja organisationsrepresentanter i arbetsgrupper/ nätverk öppen och tydlig?

När organisationsrepresentanter väljs till nätverk och arbetsgrupper som drar upp riktlinjer för och planerar familjecenterverksamheten i området, beaktas vid valet eller i antalet representanter bland annat nätverkets/ arbetsgruppens tema och uppgift?

Utvärderingsskala

Anteckningar

1.	Processen för att välja organisationsrepresentanter till centrala nätverk och arbetsgrupper är inte tydlig och öppen. Organisationerna saknar strukturer eller resurser för att på bred front sammanföra organisationernas synpunkter, och kommunikationen mellan organisationerna fungerar inte.	
2.	Processen för att välja organisationsrepresentanter till centrala nätverk och arbetsgrupper är inte helt tydlig och öppen. Organisationerna har nätverkat och skapar för närvarande strukturer som gör det möjligt att i stor utsträckning sammanföra organisationernas synpunkter i området. Det finns dock fortfarande luckor i kommunikationen mellan organisationerna.	
3.	Processen för att välja organisationsrepresentanter till centrala nätverk och arbetsgrupper är i huvudsak tydlig och öppen. Organisationerna har nätverkat sinsemellan och det har skapats strukturer genom vilka organisationernas synpunkter i området sammanförs på bred front. Kommunikationen mellan organisationerna fungerar i viss mån.	
4.	Valet av representanter för organisationer till arbetsgrupper och nätverk är en öppen process och utgångspunkten är att organisationernas representanter väljs enligt temat för arbetsgruppen/nätverket. Organisationsrepresentanterna har fungerande strukturer för att samla in en bredare syn från organisationerna i området till stöd för sitt arbete. Kommunikationen mellan organisationerna fungerar. Man har utvecklat metoder för att höra bland annat mindre organisationer eller organisationer som arbetar med olika målgrupper.	

Utvärderingen sker i fyra steg på skalan 1–4. (1 = bristfällig, 2 = nöjaktig, 3 = god, 4 = utmärkt)

E. Samarbete med flera aktörer

När ni funderar på detta tema, fundera på följande frågor med tanke på deltagandet:

Deltar alla centrala familjecenteraktörer (även organisationer) i genomförandet, planeringen och utvärderingen av verksamheten?

- » Har de viktigaste familjecenteraktörerna förbundit sig till samarbetet?

Har man kommit överens om verksamhetssätten tillsammans med olika familjecenteraktörer?

Har bl.a. verksamhetssätten och målen för samarbetet samt olika aktörers roller och ansvar sammanställts och registrerats?

Följs genomförandet av de gemensamma målen regelbundet upp?

Utvärderingsskala

Anteckningar

1.	En del organisationer deltar i genomförandet av familjecenterverksamheten, men deltar inte i planeringen eller utvärderingen av den. Det saknas gemensamt överenskomna verksamhetssätt. Samarbetsstrukturerna och målen eller de olika aktörernas roller och ansvar har inte sammanställts eller registrerats. Målen har inte fastställts tillsammans.	
2.	Organisationerna deltar i genomförandet av familjecenterverksamheten, men deltar sällan i planeringen eller utvärderingen av den. Det finns gemensamma verksamhetssätt, men inte systematiskt, och de har inte registrerats.	
3.	Organisationerna deltar i stor utsträckning i genomförandet av familjecenterverksamheten, i viss mån också i planeringen och/eller utvärderingen. Gemensamma mål och verksamhetssätt har skapats, men bland annat olika aktörers roller och ansvar har inte registrerats.	
4.	Organisationerna deltar i stor utsträckning i genomförandet av familjecenterverksamheten, liksom också i planeringen och utvärderingen av verksamheten. Sätten och målen för det gemensamma arbetet samt olika aktörers roller och ansvar har registrerats. Verksamheten styrs av gemensamt utarbetade verksamhetssätt och mål samt av ett engagemang för samarbete.	

Utvärderingen sker i fyra steg på skalan 1–4. (1 = bristfällig, 2 = nöjaktig, 3 = god, 4 = utmärkt)

F. Kommunikation

A) KOMMUNIKATION OM ORGANISATION- ERNAS VERKSAMHET FÖR BARNFAMILJER I OMRÅDET

När ni funderar på detta tema, fundera då på följande frågor:

Hur informeras barnfamiljerna i området om familjecentrens verksamhet? Omfattar kommunikationen på ett omfattande och jämlikt sätt olika aktörer, även organisationers, verksamhet?

Informeras barnfamiljerna i området regelbundet och systematiskt om verksamheten i organisationer som arbetar med barn och familjer?

Har det skapats strukturer och/eller finns det gemensamma webbplatser och/eller plattformar (såsom omaperhe.fi) genom vilka information om bl.a. verksamheten och tjänsterna hos organisationer som arbetar med barn och familjer når barnfamiljerna i området?

Utvärderingsskala

Anteckningar

1.	Barnfamiljer informeras mycket sporadiskt om verksamheten och tjänsterna hos organisationer som arbetar med barn och familjer. Informationen om den verksamhet och de tjänster som familjecentret erbjuder är över huvud taget mycket splittrad, den har inte sammanställts.	
2.	Barnfamiljer informeras sporadiskt åtminstone om verksamheten och tjänsterna hos vissa organisationer som arbetar med barn och familjer. Information om familjecentrets verksamhet och tjänster har delvis sammanställts, men inte i fråga om den verksamhet och de tjänster som organisationerna tillhandahåller.	
3.	Barnfamiljer informeras rätt regelbundet om verksamheten och tjänsterna hos organisationer som arbetar med barn och familjer. Information om familjecentrets verksamhet och tjänster, liksom också om den verksamhet och de tjänster som organisationerna erbjuder, har sammanställts, men den omfattar inte organisationerna i stor utsträckning.	
4.	Barnfamiljer informeras regelbundet och mångsidigt om verksamheten och tjänsterna hos organisationer som arbetar med olika barn och familjer. Informationen om den verksamhet och de tjänster som familjecentren erbjuder, liksom också om den verksamhet och de tjänster som organisationerna erbjuder, har samlats i stor utsträckning och är lätt att hitta för familjerna.	

Utvärderingen sker i fyra steg på skalan 1–4. (1 = bristfällig, 2 = nöjaktig, 3 = god, 4 = utmärkt)

B) KOMMUNIKATION MELLAN ORGANISATIONER OCH ANDRA FAMILJECENTERAKTÖRER I OMRÅDET

När ni funderar på detta tema, fundera då på följande frågor:

Har organisationer som arbetar med barn och familjer kännedom om kanaler (vem och hur man kontaktar i olika situationer) för att nå familjecenteraktörerna?

Har familjecentret/de som ansvarar för familjecenterverksamheten i området kännedom om den verksamhet, de tjänster och de evenemang som organisationerna erbjuder familjerna?

Utvärderingsskala

Anteckningar

1.	Ingen gemensamt överenskommen kommunikation och inga överenskomna kommunikationskanaler mellan organisationer och familjecenter.	
2.	Kommunikation mellan organisationer och familjecenter finns i viss mån, men det finns inga tydliga strukturer för kommunikationen.	
3.	Kommunikationen mellan organisationerna och familjecenter fungerar och det har skapats kanaler för kommunikationen. Det omfattar dock inte alla organisationer som arbetar med barn och familjer i området.	
4.	Kommunikationen mellan organisationer och familjecenter fungerar och det finns tydliga kanaler och strukturer för kommunikationen. Kommunikationsstrukturerna beaktar också möjligheterna att nå mindre organisationers röst.	

Utvärderingen sker i fyra steg på skalan 1–4. (1 = bristfällig, 2 = nöjaktig, 3 = god, 4 = utmärkt)

G. Betydelsen av organisationernas arbete

När ni funderar på detta tema, fundera då på följande frågor:

Identifieras organisationernas arbete som en väsentlig del av helheten av familjecenterverksamheten i området?

Kan familjecenteraktörerna beskriva vilket mervärde organisationernas arbete tillför barn och familjer?

Organiserar de olika aktörerna överlappande verksamhet?

Bedömer familjecenteraktörerna resultaten av organisationernas verksamhet och tjänster tillsammans?

Utvärderingsskala

Anteckningar

1.	Resultaten av organisationernas arbete och samarbete bedöms inte tillsammans. Dialogen mellan organisationsaktörerna och andra familjecenteraktörer är till denna del bristfällig och organisationernas arbete är inte särskilt känt.	
2.	Resultaten av organisationernas arbete och samarbete bedöms tillsammans med vissa organisationer, men inte på ett omfattande och systematiskt sätt, även om organisationernas verksamhet som stöd för barnfamiljer identifieras och anses vara nödvändig.	
3.	Resultaten av organisationernas arbete och samarbete bedöms i stor utsträckning. familjecenteraktörerna erkänner organisationsarbetets betydelse för barn och familjer, men resultaten av utvärderingen har inte sammanställts och beskrivits.	
4.	Resultaten av organisationerna och samarbetet utvärderas systematiskt. Betydelsen av organisationer som arbetar med barn och familjer för familjerna i området har beskrivits och identifierats på bred front.	

Utvärderingen sker i fyra steg på skalan 1–4. (1 = bristfällig, 2 = nöjaktig, 3 = god, 4 = utmärkt)

H. Organisationsunderstöd

För att organisationerna ska kunna erbjuda stöd till familjerna är det mycket viktigt att trygga deras verksamhetsförutsättningar. Därför har detta tagits upp som ett tema också i utvärderingsmodellen för organisationssamarbete. Här fästs särskild uppmärksamhet vid hur finansieringen av organisationer som arbetar med barn och familjer har tryggats som en del av helheten.

När ni funderar på detta tema, fundera då på följande frågor:

Är kriterierna, ansökningsförfarandena och processerna för organisationsunderstöd i området klara?

Är kommunikationen om understödspraxis öppen i riktning mot organisationer/organisationsnätverk? Förs det bland annat diskussioner om understödsriterierna med organisationer som arbetar med barn och familjer?

Beaktas familjecenterverksamheten och mötesplatsverksamheten tillräckligt i organisationsunderstöden?

Är understödsbeloppet till organisationer som arbetar med barn och familjer tillräckligt i förhållande till behoven?

Utvärderingsskala

Anteckningar

1.	Det har inte skapats enhetliga understödsriterier för organisationsunderstöd. Ansökningspraxis och processer är oklara eller utesluter en del av organisationerna.	
2.	De understödsriterier som hänför sig till organisationsunderstöden har utarbetats, men organisationer som arbetar med barn och familjer i området har inte deltagit i diskussionerna. Ansökningspraxis och processer är i viss mån oklara och kan utesluta en del av organisationerna.	
3.	De understödsriterier som hänför sig till organisationsunderstöden har utarbetats, organisationerna har i viss mån deltagit i diskussionerna med barnen och familjerna i området. Ansökningspraxis och processer i anslutning till organisationsunderstöd har registrerats, men man har inte informerat tydligt om dem. Familjecenterverksamheten har beaktats i understöden, men inte i tillräcklig utsträckning.	
4.	Ansökningspraxisen och processerna för områdets organisationsunderstöd är tydliga, kommunikationen om ärendena har varit öppen och organisationer som arbetar med barn och familjer har i stor utsträckning deltagit bland annat i utarbetandet av understödsriterierna. Familjecenterverksamheten och olika organisationer har beaktats tillräckligt i understöden.	

Utvärderingen sker i fyra steg på skalan 1–4. (1 = bristfällig, 2 = nöjaktig, 3 = god, 4 = utmärkt)

Detta verktyg för gemensam utveckling av verksamheten Familjen i centrum! vid Centraförbundet för Barnskydd har utvecklats tillsammans med nätverket av organisationernas familjecentraler som vi samordnar. Behovet av och önskemålet om att utvärdera samarbetet framfördes hösten 2022 vid ett möte med organisationernas nätverk av familjecentraler.

Pekka Lavila och Tomi Lamppula från Synesis Oy har deltagit i utarbetandet av verktyget. Utöver organisationernas nätverk av familjecentraler har kommentarer om utvärderingsverktyget samlats in från välfärdsområdenas utvecklare av familjecentraler. Vi tackar alla som har kommenterat och deltagit i utvecklingen av verktyget. Vi tar fortfarande gärna emot respons om verktyget och utnyttjar responsen i den fortsatta utvecklingen av verktyget. Kommentarer kan skickas till Kaisu Muuronen eller Soile Honkala, kaisu.muuronen@lskl.fi och soile.honkala@lskl.fi.

LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO
CENTRALFÖRBUNDET FÖR BARNSKYDD